

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
T (070) 30 66 800
F (070) 30 66 870
I www.hobéon.nl
E info@hobéon.nl

Hogeschool Inholland
De heer D. van der Bijl MME
domeindirecteur Domein Techniek, Ontwerpen en Informatica
Postbus 403
1800 AK Alkmaar

Datum: 2 februari 2018
Kenmerk: HC/18.023
Onderwerp: Herstelbeoordeling hbo-bacheloropleiding Bouwmanagement en Vastgoed Inholland

Geachte heer Van der Bijl,

Voor de hbo-bacheloropleiding Bouwmanagement en Vastgoed (BMV) besloot de NVAO op basis van een positief advies van een verificatiecommissie over het herstelplan tot verlenging van de geldigheidsduur van het accreditatiebesluit tot en met augustus 2018¹. Het is aan het instellingsbestuur van Hogeschool Inholland (Inholland) om uiterlijk op 28 februari 2018 een verzoek in te dienen bij de NVAO om een besluit tot vaststelling dat de opleiding en meer specifiek de kwaliteit van de *afstudeerbegeleiding* en het *gerealiseerde eindniveau* alsnog aan het toepasselijke kader voldoet.

U heeft daartoe in juli 2017 aan het evaluatiebureau Hobéon gevraagd om een panel met onafhankelijke domeindeskundigen in te stellen om, conform hetgeen in het verlengingsbesluit is aangegeven, een oordeel te geven ten aanzien van het gerealiseerde herstel op de standaarden 12 (het onderdeel *afstudeerbegeleiding*) en standaard 16 (Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties)².

Het auditpanel dat in oktober 2017 ter goedkeuring is voorgelegd aan de NVAO³, bestond uit mevrouw Goedknegt die ook zitting had in de verificatiecommissie, en twee nieuwe leden, te weten de heer De Jong en de heer Blomen. Mevrouw Gies Broesterhuizen stond het auditpanel in de rol van secretaris bij.

Ter voorbereiding op het locatiebezoek ontving het auditpanel een beknopte 'stand van zaken notitie', waarin de opleiding BMV beschreef hoe zij de afgelopen periode handen en voeten heeft gegeven aan de verbetermaatregelen uit het herstelplan. Bovendien bevatte de notitie een evaluatie van de opleiding over het hersteltraject en een beschrijving van de maatregelen en van de ontwikkelingen die zijn ingezet. Ter bewijsvoering bij de notitie heeft het auditpanel ook enkele onderliggende documenten ontvangen (bijvoorbeeld handleidingen, gespreksverslagen en modulewijzers). Daarnaast ontving het auditpanel voor het locatiebezoek - op basis van een door hem gemaakte selectie - tien van de zestien eindwerken die na het besluit tot herstelbeoordeling van de NVAO gereed zijn gekomen. Op 20 november 2017 vond het locatiebezoek plaats in Haarlem.

¹ Besluit tot herstelbeoordeling BMV Inholland, kenmerk NVAO/20161890/AH d.d. 31 augustus 2016

² In het nieuwe beoordelingskader vallen deze onderdelen onder standaard 8 en standaard 11.

³ Bericht tot instemming panelsamenstelling NVAO, kenmerk 006009 d.d. 2 oktober 2017.

Op basis van de inhoud van en de consistentie tussen de documentatie, de eindwerken en de auditgesprekken komt het auditpanel tot een positief oordeel over de realisatie van het herstelplan. Hieronder treft u een samenvatting aan van de bevindingen van het auditpanel en tot slot een aantal suggesties/aandachtspunten voor de opleiding.

Resultaten

De begeleiding en de beoordeling van studenten in het afstudeerproces is sterk verbeterd, zo constateert het auditpanel. De begeleiders en beoordelaars van de opleiding hebben onder leiding van de afstudeercoördinator⁴ en samen met ervaren onderzoekers binnen het domein TOI het afgelopen jaar met grote regelmaat (het eerste jaar zelfs maandelijks) gekalibreerd met als tweeledig doel onderlinge afstemming en professionalisering. Bovendien zijn externen (o.a. beoordelaars van een verwante opleiding) ingeschakeld om de kwaliteit van de beoordelingen via peer-review te borgen en voerden verschillende stakeholders (o.a. de examencommissie) interne reviews uit ten aanzien van de eindwerken die het afgelopen jaar gereedkwamen. De uitkomsten bevestigden bij de opleiding BMV het beeld van de opgaande lijn qua normering en beoordeling. De opleiding BMV acht het van belang regelmatig in- en extern te blijven kalibreren en wil daarnaast het aantal docenten dat participeert in onderzoek van het lectoraat verhogen. Hierdoor blijven de docenten hun onderzoeksvaardigheden door ontwikkelen. Het auditpanel is daar positief over.

In onderstaande tabel volgt een korte weergave van de maatregelen die de opleiding BMV heeft ingezet ter voorbereiding op en tijdens de afstudeerfase.

Maatregelen afstudeerfase
<ul style="list-style-type: none">• Tijdens de opleiding BMV leren studenten zelfstandig praktijkgericht onderzoek voor te bereiden, uit te voeren en te analyseren (de onderzoekscyclus). Zij ontwikkelen daardoor een onderzoekend vermogen dat nodig is, om de juiste beroepsproducten op te leveren binnen het werkveld van bouwmanager.• De nieuwe onderzoekslijn is in jaar 1, 2 en 4 operationeel. Jaar 3 rolt de opleiding in het studiejaar 2017-2018 uit. Naast de geïntegreerde onderzoekslijn in het projectonderwijs, de stage en het afstuderen biedt de opleiding BMV studenten ook ondersteunende colleges en workshops op het gebied van onderzoeksvaardigheden. Bovendien gaat in het programma en in de beoordeling expliciet aandacht uit naar taal- en rapportagevaardigheden.• Waar de nieuwe studenten de versterkte onderzoekslijn volgen, biedt de opleiding BMV 'oudere' studenten een efficiëntieprogramma aan over het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek (o.a. extra onderwijs, individuele begeleidingsgesprekken en groepsbegeleiding). In eerste instantie volgden studenten dit programma extracurriculair. Nu is het programma geïntegreerd in het afstuderen in de vorm van het vak <i>Voorbereiden afstuderen</i> en begeleiding tijdens afstudeerkringen.• Studenten participeren nu in afstudeerkringen, waarin zij tweewekelijks bijeenkomen en waarin studenten onder begeleiding van een docent elkaar feedback geven op het Plan van Aanpak en de scriptie.• Studenten die in februari 2017 zijn gestart met afstuderen, maken gebruik van de nieuwe Afstudeerhandleiding met daarin een duidelijk beschreven proces (inclusief harde deadlines) en een heldere toelichting op de beoordelingscriteria.• De opleiding BMV stelde een criterialijst op met eisen waaraan begeleiders en beoordelaars moeten voldoen. Ook breidde de opleiding het aantal uren voor de begeleiding en beoordeling van de studenten uit.• Voor de afstudeerbedrijven heeft de opleiding een brochure ontwikkeld en houdt zij nu jaarlijks een voorlichtingsbijeenkomst waarin zij haar verwachtingen schetst.• In de evaluatie over het afstuderen in 2016-2017 waarden studenten de voorbereiding, de inhoud en de begeleiding & beoordeling van het afstuderen met cijfers tussen de 3,3 en 3,7 op een vijfpuntschaal. In de NSE 2016 zijn deze scores iets lager. Na overleg met de opleidingscommissie blijkt dat de onrustige situatie in de aanvangsperiode van het herstelproces daartoe de oorzaak was.

Tabel 1 – Maatregelen ter voorbereiding op en tijdens de afstudeerfase

⁴ De afstudeercoördinator die bij aanvang van de herstelperiode is ingesteld, houdt de regie op het begeleidings- en beoordelingsproces tijdens het afstuderen en verzorgt de deskundigheidsbevordering van de docenten.

De afstudeercommissie bekijkt het afstudeervoorstel (go/no-go) op basis van een herzien formulier, waarin nu specifieke aandacht uitgaat naar de onderzoeks aanpak en de afbakening en de focus van het onderzoek. Onder meer het strenger beoordelen van het niveau en de haalbaarheid van het onderzoekstraject door de afstudeercommissie, borgt de kwaliteit van het verdere afstudeerproces. Het auditpanel stelt op basis van de eindwerken die het bekeek, vast dat de kwaliteit van de eindwerken en het afstudeerniveau zichtbaar verbeterd is. Alle studenten toonden volgens het auditpanel in hun eindwerk het niveau dat van een hbo-bachelorstudent verwacht mag worden.

Het afstudeerproces is beter inzichtelijk en beheersbaar. Zo hanteert de opleiding nu een beoordelingsformulier dat bijdraagt aan een transparante beoordelingssystematiek (o.a. ontvankelijkheidseisen, eisen plan van aanpak en eindbeoordeling met Rubrics). Onder meer de leden van de examencommissie waren bij de totstandkoming van het formulier betrokken. Het auditpanel kwam tijdens het bestuderen van de eindwerken tot nagenoeg dezelfde bevindingen en oordelen als de beoordelaars van de opleiding BMV. De verschillende maatregelen hebben volgens het auditpanel geleid tot een meer eenduidige begeleiding en beoordeling. Het oordeel over de kwaliteit van de eindwerken is bovendien navolgbaar.

Er heerst nu binnen de opleiding BMV een open organisatiecultuur, zo merkt het auditpanel op tijdens de gesprekken. Het team is gegroeid in waar het voor staat en wat voor kwaliteit het van de studenten verwacht. De docenten zijn nu eigenaar van het afstudeerproces. Zij willen leidend zijn in het aantrekken van afstudeeropdrachten en de kennisontwikkeling binnen het onderwijs. Begeleiders en beoordelaars durven elkaar en andere stakeholders aan te spreken en staan open voor feedback. Zij zijn op de hoogte welke rol zij spelen en welke taken zij moeten uitvoeren tijdens het afstudeerproces.

De studenten die het auditpanel sprak, zijn goed op de hoogte van de veranderingen die de opleiding BMV de afgelopen periode heeft doorgevoerd. Naast de resultaten die zij ervaren van de ingezette verbetermaatregelen, betreft de opleiding BMV hen ook nadrukkelijk bij het meedenken over en het realiseren van die verbeteringen. De studievereniging en de opleidingscommissie dragen zichtbaar bij aan de kwaliteitsverbetering en -borging van de opleiding BMV. Het opleidingsmanagement en de examencommissie geven tijdens het locatiebezoek aan dat het aantal klachten in het afstudeerproces sterk verminderd is. Studenten begrijpen nu beter waarom ze een negatieve beoordeling krijgen. Daarnaast zijn studenten net als het auditpanel positief over de adequate voorbereiding op het afstuderen, het heldere afstudeerproces en de inrichting van de afstudeerkringen.

Het auditpanel wil de opleiding BMV nog de volgende suggesties/aandachtspunten meegeven voor de toekomst:

- Het werkveld heeft in de afstudeerfase ook een begeleidende/adviserende rol. Het komt regelmatig voor dat bedrijven zelf een mening hebben over hoe de student een opdracht dient aan te pakken en/of wat het uiteindelijke resultaat moet zijn. Daarbij heeft het werkveld niet altijd dezelfde opvatting over praktijkgericht onderzoek als een onderwijsinstelling. Het auditpanel raadt de opleiding dan ook aan om met het werkveld in gesprek te blijven over de juiste verwachtingen en de norm die de opleiding stelt aan het praktijkgericht onderzoek in de afstudeerfase. Studenten kunnen hier ook een rol in spelen.
- De beoordelingssystematiek in de afstudeerfase is door het hanteren van Rubrics zorgvuldig. De Rubrics dwingen de docenten om op een eenduidige en navolgbare wijze te komen tot een vergelijkbaar oordeel. Bovendien bieden de Rubrics - vanwege de gedetailleerdheid daarvan - de studenten een flink aantal handvatten bij de uitvoering van een afstudeeropdracht en de elementen die zij moeten opnemen in hun eindwerk. Door het dichttimmeren van de beoordeling en/of het voorschrijven van de wijzen waarop studenten hun afstudeeropdracht moeten uitvoeren, worden risico's vermeden. Hoewel het auditpanel hier begrip voor heeft, is het in het volgende ontwikkelstadium wenselijk om tijdens de beoordeling/in het beoordelingsformulier ook ruimte te houden voor het 'timmermansoog' ofwel een meer integrale beoordeling van de docent. Daarnaast is het goed om studenten een zekere mate van vrijheid te bieden voor enige creativiteit in de afstudeerfase.

- In het hoger onderwijs ligt sinds een aantal jaar de nadruk op het aandeel en het niveau van praktijkgericht onderzoek in de eindwerken. Nu de opleiding daarin een flinke kwaliteitsslag heeft gemaakt en met praktijkgericht onderzoek 'het hebben van een onderzoekende houding' beoogt, komt weer meer ruimte om praktijkgericht onderzoek ondersteunend te laten zijn bij het ontwikkelen van beroepsproducten die relevant zijn voor de beroepspraktijk. Het auditpanel acht het raadzaam dat de opleiding een juiste balans aanbrengt tussen praktijkgericht onderzoek en het beroepsproduct in het palet aan eindwerken, zoals zij dat ook voornemens is te realiseren.

Als klein verbeterpunt raadt het auditpanel de opleiding BMV tot slot nog aan om in de handleidingen (i) meer gebruik te maken van positieve formuleringen en (ii) studenten handreikingen te bieden bij de juiste vermelding en het consistente gebruik van (inter)nationale literatuur (o.a. eenduidige bronvermelding en originele bronnen). Ook kunnen docenten de studenten tijdens het onderzoek nog beter stimuleren om de onderzoekverantwoording niet alleen op het niveau van de deelvraag te beschrijven, maar zo nu en dan ook terug te kijken naar de hoofdvraag ofwel vanuit een meer holistische benadering.

Conclusie

Het auditpanel concludeert dat de opleiding BMV de afgelopen periode op zorgvuldige wijze en met een forse en doeltreffende inspanning heeft gewerkt aan de realisatie van het herstelplan. De maatregelen die de opleiding heeft ingezet, zijn zinvol en hebben aantoonbaar geleid tot resultaat. Het auditpanel is ervan overtuigd dat de opleiding BMV studenten nu op de juiste wijze begeleidt en eenduidig beoordeelt tijdens het afstuderen en dat het gerealiseerde eindniveau van *alle* studenten voldoet aan het hbo-bachelorniveau. Bovendien heeft het herstelproces niet alleen binnen de opleiding BMV, maar ook binnen het domein geleid tot een cultuurverandering binnen de docententeams.

Het auditpanel komt dan ook bij de betreffende standaarden 'Studiebegeleiding' en 'Gerealiseerd eindniveau' tot het oordeel 'voldoende' en het adviseert de NVAO om de hbo-bacheloropleiding te accrediten.

Hopende u hierbij voldoende geïnformeerd te hebben. Desgewenst is het auditpanel tot een toelichting op het bovenstaande bereid.

Met vriendelijke groet,
Namens het auditpanel,

W.L.M. Blomen,
voorzitter

I.M. Gies Broesterhuizen,
secretaris